

มข. ริเริ่มพัฒนาเครื่องมือวัดผลการพัฒนาประเทศตามแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง”

เมื่อเร็ว ๆ นี้ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มข.) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “The Sufficiency Economy Philosophy for the Quantitative Implementation of the 10th 5-year plan” ขึ้น ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อระดมความเห็นต่อวิธีการในการดำเนินการ และแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งสถาบันวิจัยพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง (Institute for Sufficiency Economy Research and Promotion (ISERP)) ซึ่งเป็นความริเริ่มทางวิชาการในการพัฒนาเครื่องมือ สำหรับวางแผนขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมที่สามารถวัดผลได้ โดยผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ตัวแทนจากธนาคารโลก ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐในภาคเหนือที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่ของ สศช. รวมกว่า 60 คน

ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวยืนยันถึงความมุ่งมั่นของ มข. ว่า จะพัฒนางานวิชาการเพื่อสนองต่อแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนักวิชาการคณะเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมถึง ศ.ปีเตอร์ คาลกินส์ ผู้อำนวยการหลักสูตรนานาชาติ

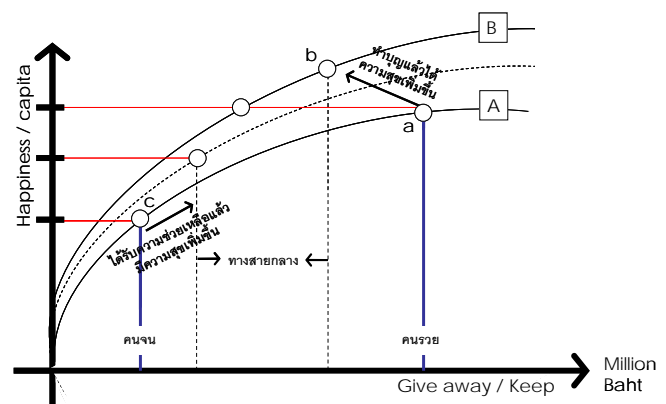
คณะวิจัยได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ เปรียบเทียบทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กระแสหลักในระบบทุนนิยม กับการประยุกต์ทฤษฎี โดยนำตัวแปรในเรื่องของ ความสุข กับทุน ตามวิสัยทัศน์ของแผนฯ 10 “อยู่เย็นเป็นสุข” เพื่อแสดงให้เห็นว่า ความพอประมาณตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างความสุขให้เกิดขึ้นได้ โดยไม่ทำให้การสะสมทุนโดยรวมลดลง

ทั้งนี้ ได้มีการยกตัวอย่าง กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง **ทุนที่เป็นเงิน** กับ **ทุนที่เป็นความสุข** ซึ่งอธิบายได้ว่า บนเส้น A ณ จุด a เป็นจุดที่คนรวยจะมีความสุขสูงสุดจากเงินจำนวนมหาศาลที่มีอยู่ แม้จะมีเงินมากขึ้น ก็ไม่สามารถเพิ่มความสุข/ความพอใจได้อีก แต่พบว่าถ้าหากคนรวยบริจาคเงินบางส่วนในการทำบุญ จะทำให้มีความสุขมากขึ้น

ขยับเป็นจุด b จะได้เส้นความพอใจเส้นใหม่ตามเส้น B ที่ทุกคนมีระดับความสุขเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน คนจน ณ จุด c เมื่อได้รับความเกื้อกูล ก็จะมีมีความสุขเพิ่มขึ้นเช่นกัน

จากแนวคิดเบื้องต้นนี้ ผนวกกับ มิติของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การสร้างเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในชื่อ SEMs

(Sufficiency Economy Metrics) ซึ่งอาศัยแนวคิดของเครื่องมือทางสังคมที่คุ้นเคยกันดีคือ SAMs (Social Accounting Metrics) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน และตัดสินใจของผู้บริหารในระดับต่างๆ เพื่อให้

เกิดประโยชน์สูงสุดตามวิสัยทัศน์ของแผนฯ10 และสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศ

ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า เป็นเรื่องน่าสนใจมากที่ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาคิดในเชิงของแบบจำลอง (model) และใช้หลักพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ (1) ความล้มเหลวทางการตลาด (market failures) ของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (2) ปัจจัยภายนอก (externalities) ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และ (3) กิเลส ที่เราเรียกว่าส่วนเกินผู้บริโภค (consumer surplus) ซึ่ง มช. จะจัดตั้งสถาบัน ISERP ขึ้น เพื่อทำการศึกษาวิจัย พัฒนาการองค์ความรู้และเครื่องมือ และพัฒนาคนในหลายระดับ อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

เลขาธิการฯ กล่าวต่อว่า กรอบการศึกษาวิจัยนี้ระบุถึงเรื่องความยั่งยืนและความสมดุลอย่างมากว่า ความสมดุลนั้นคืออะไร ไม่ใช่เพียงวัดในเชิงปริมาณ (quantitative method) เท่านั้น แต่กล่าวถึงเรื่องความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน เพราะฉะนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหลักคิดพื้นฐานที่จะช่วยให้มนุษย์มีความสุขอย่างยั่งยืน ซึ่งน่าสนใจมากและขอขอบคุณที่ให้โอกาส สศช. เป็นภาคีการพัฒนาที่แท้จริง

ศ.ปีเตอร์ คาลกินส์ กล่าวว่า สถาบันที่กำลังจะตั้งขึ้นจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงย้ำว่า การให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการพัฒนาให้เป็นไปอย่างสมดุลนับว่าสำคัญมาก ก่อนที่ มช. จะกำหนดหลักการของสถาบันได้ไปประชุมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับองค์กรต่างๆ หลายครั้ง จากประสบการณ์ดังกล่าวพบว่า มีเพียงการนำเสนออย่างน่าสนใจเกี่ยวกับคำจำกัดความ หลักทฤษฎี แต่ไม่มีการแสดงถึงการทดสอบ ปฏิบัติ การวัด หรือการทดลองว่าอะไรเป็นไปได้ อะไรเป็นไปไม่ได้ วิธีที่จะทำให้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยั่งยืนคือ การพิสูจน์ว่าเป็นไปได้ และอธิบายได้ว่าทำไม รวมถึงเป็นที่เข้าใจของนานาชาติ กลุ่มนักวิชาการแขนงต่างๆ และนายธนาคารต่างประเทศ ในฐานะที่มาอาศัยอยู่ในเมืองไทย จึงขอยกย่องพระองค์ท่านด้วยวิธีการนี้

กล่าวได้ว่า ความพยายามในการสร้างสรรค์เครื่องมือเพื่อการวางแผน และวัดผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น เป็นมิติใหม่ทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับสถาบันการศึกษาแห่งใดในประเทศ เนื่องจากได้มีการประชุมสถาบันอุดมศึกษาที่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ นิด้า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมทั้ง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ร่วมมือกันเป็นเครือข่ายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการกำหนดบทบาทหลักของแต่ละสถาบันตามความเชี่ยวชาญ โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความชำนาญในด้านเศรษฐมิติ (Econometric) และเศรษฐศาสตร์เชิงปริมาณ (Quantitative Economics) มีความพร้อมทั้งคณาจารย์ และซอฟต์แวร์ด้านเศรษฐศาสตร์ระดับสูง จึงรับอาสาผลักดันงานวิชาการด้านนี้

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเรื่องนี้ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น และเป็นงานเชิงนวัตกรรมวิชาการที่มีความท้าทาย ดังนั้น ปัจจัยแห่งการบรรลุผลสำเร็จ นอกจากจะอยู่ที่ความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังต้อง

อาศัยความเข้าใจ ความร่วมแรงร่วมใจ จากทุกภาคี ให้การสนับสนุนระดมสรรพกำลัง เพื่อให้เกิดพลังร่วม ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ทั่วโลกได้ประจักษ์ว่า เศรษฐกิจพอเพียง มิได้เป็น เพียงหลักปรัชญาที่เป็นนามธรรม หากเป็นรากฐานของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางหลักที่ จะนำไปสู่ความสมดุลและความยั่งยืนของมวลมนุษยชาติ

*****